

ШАХМАТНА МИСТЪЛ

СОФИЯ

6

1953 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

	стр.
Планът на физкултурата	81
И. Джерази — Виеки шахматист — борец за изпълнение решенията за подобрене работата по шахмата	82

ПАРТИИ

Ст. Мечкаров — № 42. Старондийска защита. Сабо—Спаски	83
Ал. х. Петров № 43. Меравска защита. Слива—Спаски	83
Ем. Карастойчев — № 43. Холмска защита. Иванов—Карастойчев	84
Р. Филчев — № 45. Сицилианска защита. Филчев—Карастойчев	85
М. Вълчанов — № 46. Старондийска защита. Вълчанов—Бобоцов	86
Н. Минев № — № 47. Дамски гамбит. Петросян—Шоли	86
Здр. Милев № 48. Защита Каро-Кан. Чокълтеа—Каракашони	87

ТРИБУНА НА ЧИТАТЕЛЯ

Ив. Арабаджиев — За още по-високи постижения на шахматистите от пловдивски окръг	88
---	----

ЗА НАЧИНАЕЩИТЕ

Р. Бобеков — Как да се учим да атакуваме	89
--	----

ШАХМАТНИ ВЕСТИ

91

ИЗ ШАХМАТНАТА ТЕОРИЯ

Здр. Милев — Теоретичен преглед на международния турнир в Букурещ	92
---	----

НА РАЗНИ ШАХМАТНИ ТЕМИ

Н. Ючормански — Съкратената нотация губи	94
--	----

ОТДЕЛ КОМПОЗИЦИЯ

Мариан Врубел — Тема Рухлис	95
Решения на задачите и етюдите от бр. 2, 53 г.	96

На корицата: Момент от турнир на четвъртото общонармейско първенство

Редакционна колегия

А. Малчев (отг. редактор), Ал. Цветков, Ол. Нейкирх, арх. Вл. Рангелов, Б. Божков,
З. Милев, Ив. Русаманов, Н. Минев, Н. Охридски, М. Вълчанов, М. Бобоцов,
Хр. Андреев (ред. уредник)

Редакция и администрация — ул. Ст. Караджа № 5, София — Тел. 7-13-18

ШАХМАТНА МИСТЪЛ

ИЗДАНИЕ НА ВЪРХОВНИЯ КОМИТЕТ
ЗА ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА И СПОРТ
ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

Книжка шеста
Година шеста — 1953 г.

ПРАЗНИКЪТ НА ФИЗКУЛТУРАТА

„За нашия народ, и особено за неговата младеж и неговите подрастващи поколения отечественофронтската физкултура е източник на здраве, сила и истински чувства на патриотизъм.“

ГЕОРГИ ДИМИТРОВ

Вече месеци наред в цялата страна кипи невиджано досега спортно оживление. Хилядите физкултурници от градове и села трескаво се готвят за блестящо отпразнуване на всенародния празник на физкултурата. Физкултурната младеж и трудещите се вдъхновено участвуват в многобройните състезания и спортни мероприятия за изпълнението на гъдишния физкултурен план. Масово се вливат нови и нови жизнени кадри от града и селото в буйно разраствашето се физкултурно движение. Увеличава се броят на разредниците, излъчват се нови майстори на спорта, надхвърлят се досегашните постижения, упорито се гонят висините на спортното майсторство.

Празникът на физкултурата е венец на всенародна радост и ентузиазъм от успехите на родната физкултура, която като пълноводна река събира водите на буйни потоци и широко се разлива по цялата наша страна, напоявайки я обилно със здраве, бодрост и сила.

Над 800,000 младежи и трудещи се от града и селото са обхванати от огромното физкултурно движение, близо 400,000 души са носители на значката ГТО, над, 100,000 са разредници по различните спортни дисциплини.

За значителните постижения на родната физкултура говорят успехите на нашите първи спортисти в редица международни състезания. Имената на нашите лекоатлети Колев, Спасов и др. се наредиха в списъка на най-добрите лекоатлети в света. От 1949 год. нашите волейболисти твърдо държат трето място в света, българските баскетболисти извоюваха ценни победи в редица важни международни срещи, а на третия световен фестивал заеха второ място, побеждавайки опитни и дългогодишни майстори в този спорт. Успехи регистрира родната физкултура и в областта на футбола и другите спортни дисциплини.

Особено ценни за нас, шахматастите, са победите на нашия млад международен майстор Здравко Милев, който за първи път в историята на българския шахмат извоюва първите места в два сериозни международни турнира в Букурещ и Мензиздрое (Полша) през 1951 и 1952 год. Тези победи, появата на редица нови млади майстори и кандидат-майстори и излъчването на множество разредници свидетелствуват за буйния ръст на шахматното движение. Празникът на физкултурата е празник на хилядите български шахматисти, които днес се радват на успехите на шах-

матното движение благодарение на онези условия, които създаде народната власт след 9 септември за развитието на физическата култура и спорта в нашата страна.

Успехите на родната физкултура се дължат на благоприятните условия и възможности, създадени под ръководството на Българската комунистическа партия начело с др. Вълко Червенков и на ежедневната и безкористна помощ, оказвана от Великия Съветски Съюз. Те са плод на нерушимата българо-съветска дружба, на миролюбивата политика на нашата страна и на дружбата със страните с народна демокрация.

Решителен тласък за развитието на родната физкултура дадоха решенията на ЦК на БКП от м. август 1949 год. „За състоянието на физическата култура и спорта и задачите на партията в тая област“. Масовото навлизане на трудещите се от града и селото в редиците на физкултурното движение стана възможно благодарение на извършеното по примера на Съветския Съюз организационно преустройство на физкултурното движение на производствено-професионалния принцип. По този начин развитието на физкултурата се постави на най-широка, здрава, социалистическа основа. Стотиците хиляди активно спортуващи и любители на спорта са миньори, строители, стругари, трактористи — трудещи се от града и селото. За тях физкултурата е източник на здраве, бодрост и сила, източник на физически и духовни сили за нови трудови успехи. Най-добрите физкултурници са челници в производството и ревностни борци за изпълнението на производствените планове.

Физкултурниците от градове и села ще чествуват своя празник със законна гордост, че имат ценен дял в предсрочното изпълнение на димитровската петилетка и още по-бодро ще напрегнат сили за успешното изпълнение на народостопанския план за 1953 година.

В условията на изграждащия се социализъм физкултурата способствува за създаването на новия всеотстранно развит човек на социалистическото общество и го въоръжава с воля и жизнени сили в борбата за мир.

Големите физкултурни масови състезания, демонстрации и празненства, които се провеждат по градове и села в цялата наша страна и ще завършат на 5 юли в столицата с грандиозни физкултурни тържества, са манифестация на младостта, красотата, силата и успехите на нашия трудов народ.

ВСЕКИ ШАХМАТИСТ — БОРЕЦ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ РЕШЕНИЯТА ЗА ПОДОБРЕНИЕ РАБОТАТА ПО ШАХМАТА

И. ДЖЕРАСИ

Физическата култура и спортът са едни от средствата за комунистическото възпитание на младежта и трудещите се. Ето защо, по примера на великия Съветски Съюз, Партията и Правителството полагат такива грижи за масовото развитие на физическата култура и повишаване на спортното майсторство, за каквито преди 9 септември 1944 год. младежта не можеше да мечтае. Физкултурата стана държавно дело.

Наред с грижите за общото физическо възпитание на младежта, отдава се значително внимание и за шахмата. Като другите дисциплини, тъй и шахматът е включен в Държавния физкултурен план и спортния календар. Благодарение на тези бащински грижи шахматът стана любим умствен спорт всред всички слоеве на народа.

Организационното състояние на шахмата обаче далеч не съответствува на ръста на шахматното движение, поради което се наложи вземането на решителни мерки за неговото подобрене.

Месец март е означен с шахматните среди с излизането на две решения — едното от ВКФС „За подобрене работата по шахмата“ и другото от пленума на РСШ. В тях се сочи като важен недостатък в досегашната практика пренебрежителното отношение към организацията на шахмата и се дават редица указания за изграждане и активизиране на шахматните секции.

Съгласно решенията съставът на секциите следва ден по-скоро да се попълни, да бъдат освободени от секциите проявяващите слаб интерес и нежелателните да работят; да се изградят дейни комисии; да се дават конкретни поръчения на всеки член на секцията и се следи за тяхното срочно и качествено изпълнение.

Обаче до последно време не са отбелязани решителни промени. Редица КФС и ЦС на ДСО все още нямат изградени бюра на секциите си, други имат шахматни секции, които не се събират, не обсъждат важните въпроси и не се вълнуват от успехите или неуспехите на това обществено дело. Това може да се твърди за Нова Загора, Търново, Окр. КФС — София, ГКФС — Плевен, ДСО „Червено знаме“, „Динамо“, „Миньор“ и др.

На изграждането на шахматните секции и организационните комисии към тях е време вече да се погледне сериозно. От изпълнението на тази задача зависи цялостната работа по шахмата. Организационните комисии, и особено техните председатели, трябва грижливо да се отнасят към задачата да подпомогнат всички комисии в привличането на годни и дееспособни шахматисти за работа.

Шахматът като спортна дисциплина предразполага някои шахматисти към

индивидуализъм, към изолиране от обществени занимания и обществена деятелност и ограничаване в самостоятелно обучение. Не ще съмнение, че това е опасно както по отношение на комунистическото възпитание, тъй и като елемент, спъващ бързото повишаване класата на нашите шахматисти. Работата в бюрото на секцията, или в някоя от комисии, допринася за обогатяване организационния опит на шахматистите, за увеличаване спортната им квалификация и изграждането им като нови хора с комунистически характер. Вредно е да се мисли, че огромната шахматна теория налага активно занимаващият се с шахмат да се затвори в своята черупка и се грижи само за своя собствен растеж. Такива шахматисти гледат на шахмата като на само цел и не са полезни за спортното движение. Те заслужено не ще получат обществено признание, тъй като по тоя път, разчитайки на развитие на шахмата, ще се стигне до обратни резултати.

В решенията се поставя задачата да се провеждат по често масови класификационни турнири, отборни срещи и пр. Те ще допринесат не само за изпълнение плана за разредници и спортния календар, но и за създаване на вкус към колективната шахматна работа.

Турнирите и масовите срещи трябва да се провеждат с подходящи съдии и при спазване правилника на ЕРСК, за избягване на грешки и извръщания.

В решенията са проявени особени грижи за изграждане на здрави шахматни секции към физкултурните колективи. С оглед подобрене работата в тях и необходимостта от свързване на активните състезатели с шахматната маса в решението на ВКФС се дава указание „да се включат всички шахматисти в страната от II разред нагоре на работа във физкултурните колективи“. За безусловното изпълнение на тази задача ще се държи много и в скоро време ще се извърши проверка за хода на изпълнението ѝ. Трябва да се въведе като постоянен метод на работа изискването за всеки шахматист заедно с покриване нормата за разред да има актив от общественоразнополесна шахматна дейност.

Може да се твърди, че материалната база за развитието на шахмата се състои главно в шахматните домове. Досегашната практика показва, че там, където няма такива домове, не съществува добре организирана дейност. Шахматните домове имат предназначението и да обединяват шахматистите в секции, да дават благоприятни условия и възможности за разгъната шахматна дейност, провеждане на учебно-методична работа, практически шахматни занимания, занимания по шахматна композиция, обмяна на положителния опит, пропагандистка и агитационна работа за популяризиране на шахмата, про-

веждане на курсове за тренъори, инструктори, съдии и пр.

В това направление може да служи за пример в последно време Пловдивски окръг, където има обзаведени шахматните зали в Пловдив, Асеновград и Пазарджик, Пещера и Първомай.

Заедно със задачата да открият шахматни домове и летви бази пред секциите и всички шахматисти трябва да стои въпросът за тяхното максимално използване за целенасочена работа.

В малките градове и селата, навсякъде, където няма условия за откриване на шахматни домове е нужно в клубовете, културните домове и читалищата да се обзавеждат шахматни пунктове. Те ще изиграят, макар и в по-малка степен, ролята, която се определя на шахматните домове.

Комисиите по пропаганда и агитация към секциите имат отговорната задача да популяризират шахмата още по-широко, да изкоренят без остатък консервативното отношение към него у някои хора, да работят съвместно с учебно-методичните, организационните и др. комисии за новото възпитание на младежите-шахматисти.

Все още вниманието на шахматните секции не е насочено към привличането на по широк кръг девойки и пионери в заниманията. Грижите към подрастващите шахматисти са все още крайно незадоволителни, а въпросът за бъдещето на българския шахмат е заложен в тях. Сериозна грижа трябва да се положи за развитието на шахмата сред жените. Ние все още не разполагаме с достатъчно жени състезателки, които да могат да представят достойно страната ни в международни състезания.

На въпросите за развитието на шахмата в село и за шахматната литература следва да се отдели специално внимание.

* * *

Три месеца изтекоха вече от излизането на решенията за подобрене работата по шахмата. В тях беше изразена волята на всички изказали се делегати на пленума на РСШ — представители от цялата страна. Изтеклото време е повече от достатъчно за провеждане подготвителната работа и набелязване на мероприятията, осигуряващи изпълнението им. Нужно е без отлагане да се пристъпи навсякъде към практически мерки за превръщане на решенията в живо дело.

За изпълнение решенията на ВКФС и на пленума на РСШ за подобрене работата по шахмата е необходимо всеки шахматист да се запознае с тях, да се обсъдят и енергично предприемат мерки за осъществяването им.

Всеки шахматист е заинтересован от успеха на шахмата у нас, защото това ще е и негов успех.

На работа за успеха на българския шахмат!

И П И А И П Р Т Г И И И И И

№ 42. СТАРОИНДИЙСКА ЗАЩИТА САБО СПАСКИ

Международен турнир в Букурещ — 1953 год.

Обяснения от Ст. Мечкаров

8. d2-d4	Kg8-f6
2. c2-c4	d7-d6
3. Kg1-f3	g7-g6
4. Kb1-c3	Of8-g7
5. e2-e4	0-0
6. Of1-e2	...

Една от най-солидните системи срещу стариндийската защита. Възможно е и 6. h3 e5 7. d5 Kbd7 8. Oe3 Kc5 9. Kd2 a5 10. Oe2 Ke8 11. g4 f5 12. ef gf 13. Dc2 Ka6! (13... f4? 14. O:c5 dc 15. Od3 с по-добра игра за белите) 14. f3 Oh6! 15. g5! f4 16. Of2 O:g5 17. h4 Oh6 18. Kde4 Of5 19. a3 Kf6 20. K:f6+ D:f6 21. Od3 O:d3 22. D:d3 Df5 23. Kse4 Kb8, както в партията Макагонов—Болеславски XV-то първенство на СССР. След 24. Цe2! с последващо Та1—g1 за пожертвуваната пешка белите получават инициативна игра.

6. ...	e7-e5
7. 0-0	...

Преждевременно е 7. de de 8. D:d8 T:d8 с равна игра. Напр. 9. K:e5 K:e4 10. K:e4 O:e5 (Възможно е и 10... Te8 11. K:f7! T:e4 12. Kh6+ Цf8 с инициатива за пожертвуваната пешка) 11. Og5 Td4!

7. ...	Kb8-c6

Обикновено тук се играе 7... Kbd7 8. Tel a5 9. Of1 Te8 10. Tbl c6 11. b3 ed 12. K:d4 Kc5 13. f3 със сложна игра. Напр.:

- а) 13... Kfd7 с последващо Ke5, или б) партията Тайманов—Константинополски, 1953 год. 13... d5 14. cd (по-енергично изглежда 14. e5 Kfd7 15. f4 dc с остра игра) K:d5 15. ed T:e1 16. D:e1 O:d4+ 17. Oe3 Df6 18. O:d4 D:d4+ 15. Цh1 Od7 с равна игра.

С хода в текста черните се стремят да ликвидират напрежението в центъра, както показва практиката, в този вариант е изгодно за черните.

8. d4-d5	...

Заслужаваше внимание и 8. Oe3! Напр.: 8... Kg4 9. Og5! f6 10. Oc1 Kse7 11. h3 Kh6 12. Oe3 Kf7 13. Db3 с добра игра за белите. Заплашва 14. c5.

8. ...	Kc6-e7
9. Kf3-e1	Kf6-d7
10. Oc1-e3	f7-f5
11. f2-f3	...

Неточност. Заслужаваше предпочитание 11. ef gf (11... K:f5 12. Dd2! K:c3 13. D:e3 Kf6 14. Kf3 Kg4 15. Dg5 Of6 16. Dd2 Of5 17. Od3) 12. f4 e4 13. Kc2 с добра игра за белите. Сега черните получават опасна инициатива на царското крило.

11. ...	f5-f4
12. Oe3-f2	g6-g5
13. b2-b4	...

Срещу замисления от черните план за атака на царското крило посредством: Tf6!—g6, Kd7—f6 и g5—g4 белите подготвят контраигра на дамското крило, която се стремят да съчетаят с икономична защита на царското крило. Развоят на партията обаче потвърждава правилото, че атаката на царското крило при равни други условия е по-опасна от тая на дамското крило.

13. ...	Tf8-f6!
14. Ke1-d3	Tf6-g6
15. c4-c5	Kd7-f6
16. Dd1-b3	...

Заплашвайки 17. K:e5 de 18. d6+? белите печелят време и успяват да превърнат тона на линията „с“.

16. ...	Цg8-h8
17. Tf1-c1	g5-g4
18. f3:g4	...

Иначе ще последва неприятното 18... g4—g3!

18. ...	Oc8:g4
19. Oe2-f1	...

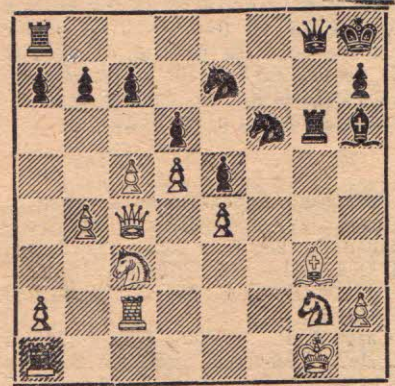
Опасна инициатива получават черните след 19. Dd1 f3! 20. O:f3 Oh6 21. Tc2 Dg8 с последващо Таf8 и т. н.

19. ...	Og4-f3
20. Db3-c4	Of3:g2
21. Of1:g2	f4-f3
22. Kd3-e1	f3:g2
23. Ke1:g2	Og7-h6
24. Tc1-c2	Dd8-g8
25. Of2-g3?	...

Грешка, в резултат на която белите веднага губят партията. Играйки 25. Oh4! Kg4 26. Цh1! (26. O:e7 Ke3 и черните печелят) белите можеха да окажат съпротива (диаграма).

25. ...	Tg6:g3!
26. c5:d6	...

Отчаяние. След 26. hg D:g3 с последващо Kg4 и при случай Tf8 черни-

Положение след 25. Og3?

те получават неотразима атака. Последва още.

26. ...	c7:d6
27. Dc4-c7	Tg3-g7
28. Dc7:d6	Kf6-g4
29. Цg1-h1	Ta8-d8

Белите се предават.

№ 43. МЕРАНСКА ЗАЩИТА

СЛИВА СПАСКИ

Международен турнир в Букурещ — 1953 год.

Обяснения от Ал. х. Петров

1. d2-d4	Kg8-f6
2. Kg1-f3	d7-d5
3. c2-c4	c7-c6
4. Kb1-c3	e7-e6
5. e2-e3	Kb8-d7
6. Of1-d3	d5:c4
7. Od3:c4	b7-b5
8. Oc4-d3	a7-a6
9. e3-e4	c6-c5
10. e4-e5	c5:d4
11. Kc3:b5	...

Достигна се положение от главния вариант на Меранската защита в дамския гамбит, проверен в ред турнирни партии, но все още не напълно изследван. При обикновените продължения 11... ab 12. ef Db6 13. fg O:g7 или 11... K:e5 12. K:e5 ab 13. Df3 Ob4+, в които съветските шахматисти Ботвиник, Константинополски, Симагин и др. внесоха редица ценни идеи, се получава сложна и остра игра с богати възможности и за двете страни. Спаски избира рядко срещаш се ход, предложен от Рабинович. Този ход се счита от теорията за по-слаб, но крие достатъчност.

11. . . . Kf6-g4
12. Kb5 : d4

Не тъй силно е 12. Kd6+ O : d6 13. ed Ob7.

Може да се играе и 12. Oe4 ab 13. O : a8 Da5+ 14. Kd2 Kg : e5 15. Oe4 f5 16. Oc2 Ob7 17. 0-0 Da8 18. f3 Oc5 и черните имат за качеството пешка и много добра игра. За най-добро се смята 12. Da4, което след правилното 12... Ob7 (На 12... Tb8 в партията Нейкирх—Троянеску в Букурещ, 1949 г. последвало 13. Kd6+ O : d6 14. ed Db6 15. h3 Kgf6 16. 0-0 0-0 17. Of4 с по-добра игра за белите) 13. Kb : d4 (Но не 13. Kd6+ O : d6 15. D : d4 Kge5 или 13. D : d4 Kd : e5) привела до варианта, започващ с 12. Kbd4.

12. . . . Kg4 : e5

Рисковано продължение, случило се за първи път в партията Елисказес—Шпилман, 1938 г., в която последвало 13. Oe4 Ob4+ 14. Od2 Tb8 15. 0-0 O : d2 16. D : d2 K : f3+ 17. O : f3 Ke5 18. Oe4±.

Слабо е 12... Da5+ 13. Od2 Dd5 14. De2. Най-добро, макар и може би не напълно достатъчно е 12... Ob7 (или 12... Ob4+ 13. Od2 O : d2 14. D : d2 Ob7) 13. Da4 Db6 (Плашеше 14. K : e6) 14. 0-0 Oc5 15. h3 и белите са по-добре.

13. Od3-e4 Ta8-b8 ?

На всяка цена трябваше да се играе 13... Ob4+, за да се облекчи положението чрез размени.

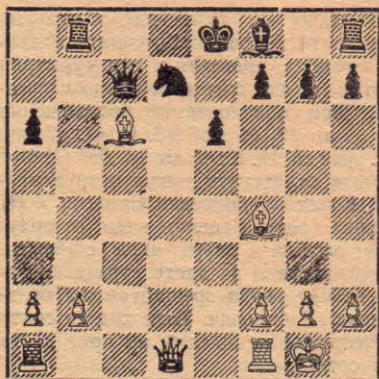
14. 0-0 Ke5 : f3+

Ако се предотврати неприятната заплаха Kc6 с 14... Ob7, то следва 15. K : e5 K : e5 16. O : b7 T : b7 17. Da4+ Td7 18. Of4 Kgf6 19. Kc6 Dc8 20. Kb8 K : f4 21. K : d7 Ke2+ 22. Ch1 D : d7 23. De4 Kd4 24. Tfd1 Oc5 25. Tac1 Ob6 26. T : d4 и белите печелят.

15. Oe4 : f3 Oc8 : b7
16. Kd4-c6 Ob7 : c6
17. Of3 : c6 Dd8-c7

Все още не може да се развие царският офицер, защото на 17... Oe7 ще последва 18. Da4 (със заплаха 19. Tfd1) Tb4 19. D : ab, или 18. Of4 Tb4 (T : b2 19. Tc1) 19. Dd2 и черните трябва да пожертвуват качество, за да избягнат по-лошото.

18. Oc1-f4! . . .

Белите умело използват изоставането в развитието на черните и неудачното положение на техния цар в центъра, като предлагат елегантна и решаваща жертва, която не може да бъде отклонена.

18. . . . Dc7 : c6
19. Ta1-c1 Dc6-b6
20. Of4 : b8 Db6 : b8
21. Dd1-d4! . . .

Силен ход, който заплашва 22. Tfd1 и пречи на развитието. Не тъй добре е 21. Da4, на което може да последва 21... Od6 и 22... Ce7.

21. . . . Kd7-b6

Черните замислят превод на коня на d5, за да укрепят позицията си, но това, както и другите продължения, все не помага. Слабо е, разбира се, 21... Od6 22. Tfd1 O : h2+ Ch1, или 21... Dd6 22. Tc8+ Ce7 23. D : d6+ C : d6 24. Td1+. На 21... Oe7 следва 22. Tfd1 Kb6 (22... Kf6 23. Da4+, а на 22... Db7 23. Da4) 23. D : g7 с прекрасна игра. На 21... e5 може да се играе както 22. Da4, така и 22. Dd5.

22. Tc1-c6 Kb6-d5
23. Tfd1-c1 Ce8-d7

Позицията е вече загубена за черните. По-упорита защита даваше 23... Db7. След падането на пешката ab развързката е неминуема.

24. Ta6 : a6 Of8-d6
25. Ta6-a7+ Cd7-d8
26. Dd4-a4 . . .

С двойната заплаха 27. Dd7 или 27. Ta8.

27. . . . Kd5-b6

Необходимост. Разбира се, сега, както на предишния и следващия ходове, шахът на h2 нищо не изменя.

27. Da4-a6 Kb6-d7
28. Ta7-a8 Cd8-e7
29. Ta8 : b8 Th8 : b8
30. b2-b3 Tb8-b6
31. Da6-a5 f7-f5
32. g2-g3

Черните се предават.

№ 44. ХОЛАНДСКА ЗАЩИТА

ИВАНОВ КАРАСТОЙЧЕВ

Републиканско първенство — 1952 г.

Обяснения от Ем. Карастойчев

1. d2-d4 d7-d5
2. c2-c4 e7-e6
3. Kg1-f3 c7-c6
4. Dd1-c2 . . .

Какви са намеренията на черните — славянска защита, холандска защита, или някаква разновидност на дамския гамбит? Вероятно белите предполагат, че на нормалното продължение 4. Kc3 ще последва острият и малко изследван вариант 4... dc 5. a4 Ob4 6. e3 b5

7. Od2 a5 8. ab O : c3 9. O : c3 cb 10. b3 Ob7! 11. bc b4 12. Ob2 с двусторни шансове и затова предпочитат след 4... Kf6 5. g3 Kd7 6. Og2 Oe7 7. 0-0 0-0 възможния преход в каталонска система, добре позната от турнирната практика, или също така добре познатата холандска защита.

4. . . . f7-f5
5. g2-g3 Kg8-f6
6. Of1-g2 Of8-d6
7. 0-0 0-0
8. Kb1-c3 . . .

След различните перипетии и пререждания на ходовете и от двете страни черните изградиха „каменната стена“ на холандската защита, а белите противопоставиха срещу нея обичайната система, известна като най-добра в случая.

8. . . . Dd8-e8
9. c4-c5 Od6-c7
10. Oc1-f4 Oc7 : f4

Черните не се колебаят да разменят на f4, макар че след размяната черните полета в техния лагер ще останат слаби. Как белите биха могли да използват тези слабости, когато достъпът до тях е препречен от пешките им f4, d4 и c5.

11. g3 : f4 Kf6-e4
12. Ta1-b1 Tf8-f6
13. e2-e3 Tf6-h6

При наличието на здрав и затворен център и предстоящ, подготвян срещу тях натиск на дамския фланг, черните се ориентират напълно логично на противоположния фланг и правят втора още по-решителна крачка в тази посока. Не беше добре 13... Dh5, на което белите бяха подготвили 14. Ke2 и в случай на 14... g5 можеше да последва 15. K : g5 K : g5 16. fg D : g5 17. Ch1 Th6 (17... Dh4 18. Kf4) 18. Tg1 Dh4 19. Oh3+ Lh8 20. Tg3 Kd7 21. Tbg1 Kf6 22. Kf4 Od7 23. f3 с последващо 24. Dg2. Също до преимущество за белите довеждаше и 13... K : c3 14. bc Dh5 15. Ke5 Th6 16. h3 Kd7 17. K : d7 O : d7 18. T : b7 Oe8 19. Dd1 Dg6 20. Ch2 с последващо Tg1 и Of1. Засега черните се задоволяват да поставят тура си на силна атакуваща позиция, очаквайки по-удобен момент за решителната атака, като не допускат по този начин противника да концентрира изцяло силите си на фланга, на който е по-силен.

14. b2-b4 b7-b6!
15. Kc3-a4 . . .

Не може 15. b5 поради 15... K : c3 16. D : c3 bc 17. dc cb и черните имат пешка повече или 17. bc Oa6 18. Tc1 K : c6 19. D : c5 Oc4, или даже 19... Od3, като в този случай белите не могат да бъдат доволни от полученото.

15. . . . b6-b5

Необходимо е да се затвори дамският фланг, а ако това не е възможно, да се оставят на противника колкото е възможно по-малко открити линии. След 15... Oa6 16. Tc1 Kd7 17. cb ab 18.

Д: с6 черните са безпомощни пред материалния превес на противника.

16. Ka4-b2 a7-a5
17. a2-a4 ?

Имайки предвид горните съображения, белите не могат да допуснат хода 17. . . a4, след което инициативата ще премине на фланга, на който доминират черните. Но ходът в текста среща конкретно опровержение. Правилно беше 17. ba T: a5 18. a4 Oa6 19. ab O: b5 20. Tc1 Ka6 21. Kd3 Ta3 22. Kde5 с двустранни шансове.

17. . . . Oc8-a6
18. b4: a5 b5: a4
19. Tf1-e1 Oa6-b5
20. Tbl-a1 Kb8-a6!

Вероятно белите не са очаквали такъв отговор, който им оставя една крайна проходна пешка, която ще им осигури победа в ендшпила. Но имайки силен централен кон, атакуващо разположени дама и тур, развит белопол офицер и втурващ се кон от първоначалното си поле b8 в посока към царския фланг, черните могат спокойно да посмат този риск.

21. Kb2: a4 . . .

Довежда до неотразима атака. Но белите имат вече трудна задача. На 21. Kd3 ще последва 21. . . Dh5 и след това g5 със силна атака.

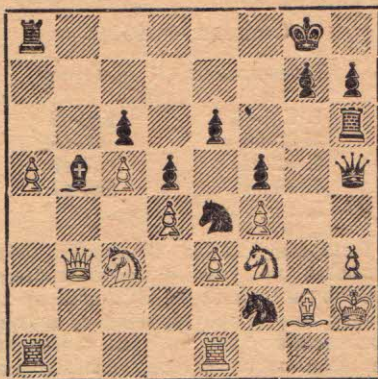
21. . . . De8-h5
22. h2-h3 . . .

За да предотврати мата след 23. . . Kb4 24. Db3 (b1) Kd2! или 24. Db2 (c1) Kd3 и 25. . . K: e1.

22. . . . Ka6-b4
23. Dc2-b3 Kb4-d3
24. Ka4-c3 . . .

Безнадеждно е 24. Tf1 поради 24. . . Tg6 25. Dd1 O: a4 26. T: a4 Kd3! Като предлагат качество, белите се надяват да намалят броя на атакуваните фигури и да достигнат до ендшпила. Задачата на черните обаче е да реализират преимуществото си в атака на белия цар.

24. . . . Kd3: f2
25. Ugl-h2 . . .

Безполезно е и 25. K: e4 K: h3+ 26. O: h3 (или 26. Uh2 K: f4) и атаката е неотразима. Сега след 25. . . K: h3 26. K: e4 K: f4 27. Ugl K: g2 28. Ked2 с

последващо Uf2 белите се надяват да продължат съпротивата.

25. . . . Dh5: h3+!

Безпогрешна реализация. Първият ход от решението на една матова задача в пет хода. 26. Og2: h3 Th6: h3 27. Uh2-g2 Th3-g3+ 28. Ug2-h2 Kf2-g4+ и мат на следния ход.

№ 45. СИЦИЛИАНСКА ЗАЩИТА

ФИЛЧЕВ КАРАСТОЙЧЕВ

Турнир за републиканско първенство—1952 г.

Обяснения от Р. Филчев

1. e2-e4 c7-c5
2. Kgl-f3 Kb8-c6
3. d2-d4 c5: d4
4. Kf3: d4 Kg8-f6
5. Kb1-c3 e7-e6
6. a2-a3 . . .

Този ход не може да се окачестви като най-добър в създалата се позиция. С него белите целят да се отклонят от варианта „сидилианска игра на четирите коня“, получаващ се след 6. Kb5 Ob4 7. a3 O: c3+ 8. K: c3 d5 9. ed ed 10. Od3 0-0 11. 0-0 h6 12. Of4 d4!

6. . . . d7-d6

Черните преминават към швенинския вариант на сидилианската защита, характерен с инициатива на черните срещу дамския фланг посредством a7-a6 и c7-b5 след последователното мобилизиране на силите чрез Od7, Tас8, Dc7 и пр. С преминаването в този вариант черните оправдават шестия ход на белите a6, чиято необходимост е доказана в повечето случаи на флангова атака посредством a7-a6 и b7-b5.

Безобидността на хода 6. a6 черните биха доказали най-добре чрез 6. . . Oe7 7. Oe3 0-0 8. 0-0 d5 и т. н., постигайки бързо изравнение.

7. g2-g3 . . .

Белите избират вариант, разработен от съветските шахматисти В. Панов, А. Толуш и др., който изисква много точна игра от страна на черните. Основната идея на този вариант е чрез фланкетирането на белополния офицер на g2 да се попречи по-дълго време на освободителния за черните ход d6-d5, за да могат белите да подготвят спокойно и планомерно пешечната и фигурна атака срещу черния цар.

Според мнението на съветския гросмайстор А. Котов — вещ познавач на швенинския вариант, силата на системата с хода g2-g3 е още по-голяма, когато дамският кон на черните е развит на с6 поради това, че тогава е невъзможно развитието на офицера от с8 на b7, който план на игра той счита за най-добър за черните.

7. . . . Oe8-e7
8. Of1-g2 0-0
9. 0-0 Oc8-d7

Черните играят шаблонно. Най-добре беше сега 9. . . K: d4, улеснявайки провеждането на маневрата Oc8-d7-c6, a7-a6, Dc7, Tfd8 и т. н., тъй като бялата дама, въпреки че е централизирана, е на неизгодна позиция предвид на постоянно грозящия пробив в центъра чрез d6-d5.

10. Kd4-e2!

Идея на съветския гросмайстор Толуш Белите избягват размяната, която би облекчила позицията на черните и прехвърлят коня за атака на царския фланг.

10. . . . a7-a6
11. h2-h3 Dd8-c7
12. g3-g4 Ta8-c8
13. Ugl-h1 b7-b5
14. Ke2-g3 . . .

С пререждане на ходовете се получи позиция, срещнала се в партията Толуш-Котов от XIV-то първенство на СССР. Котов играл 14. . . Uh8 и след g4-g5 продължил Kf6-g8, но конят, на g8 се оказал не само пасивен, но и стесняващ движението на черния цар. Черните попаднали под силна атака и загубили. Котов в коментара към партията посочва хода 14. . . Tfd8 като по-добър.

14. . . . Kc6-e5

Неточност, даваща възможност белите да развият с темп атаката върху царския фланг и с последващите ходове да предизвикат прекъсване на връзката между черните турове (виж 16-ия ход на черните).

15. f2-f4 Ke5-c4
16. g4-g5 Kf6-e8
17. Kc3-e2 f7-f6

На 17. . . Oc6 18. Kd4 Ob7 19. f5 и белите са по-добре.

18. h3-h4 e6-e5

Изгледите за по-успешна защита дават 18. . . g6 19. f5 със следните възможни продължения:

I. 19. . . Dd8 20. fe O: e6 21. Kf4 Of7 22. Kd5 — с малко по-добра игра за белите.

II. 19. . . ef 20. ef Dd8 21. Od5+ Uh8 (Ha 21. . . Ulg7 22. fg hg 23. Kf4 Th8 24. h5 Ke5 25. h6+ с по-добра игра за белите) 22. fg hg Kf4±.

19. Kg3-f5 Od7: f5
20. e4: f5 Dc7-c5

На 20. . . Dd7 можеше да последва 21. Od5+ Uh8 22. Oe6 Db7+ 23. Uh2 Td8 24. Kg3 d5 25. fe fe 26. Dh5 и белите са по-добре.

На 20. . . Da7 21. Dd3 Kc7 22. g6 Tfd8 23. Kc3 с голямо преимущество за белите.

21. Dd1-d3 Kc4-b6
22. Ke2-c3 Dc5-c4
23. Oc1-e3 Dc4-c7

Неизгодно беше за черните:
I. 23. . . Tb8 24. O: b6 T: b6 25. Kd5 D: d3 26. cd Tb7 27. K: f6+ с печалба на качество.

II. 23. . . D: d3 24. cd.

а) 24. . . Od8 25. Kd5! K:d5 (25. . . Tb8 26. Kb4!±) 26. O:d5+ Цh8 27. Tac1! T:c1 (27. . . Kc7 28. Oa7±) 28. T:c1 с преимущество за белите предвид слабостите на черните на дамския фланг и пасивното разположение на фигурите им. Напр. 28. . . ef 29. O:f4 fg 30. hg Kc7 (30. . . T:f5 31. Tc8±) 31. O:d6 T:f5 32. O:c7 T:d5 33. Tel! и белите печелят.

б) 24. . . K*4 25. Kd5! (25. Ob7? Tb8 26. O:a6? K:c3 27. bc Kc7) 25. . . Od7 (25. . . If7 26. g6+ hg 27. fg+ Ce6 28. f5+ Cd7 29. b3 и белите печелят) 26. b3 Kc5 (на 26. . . Kb2 следва 27. Oe4±) 27. Tac1 Tb8 28. b4 Kb7± (28. . . K:d3 29. Tc3±).

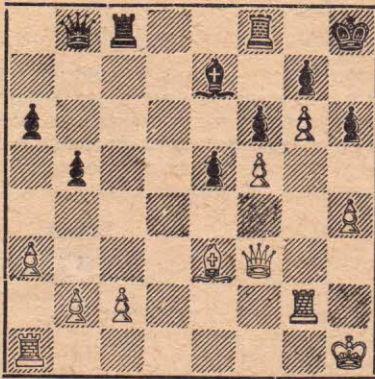
24. Kc3-d5	Kb6:d5
25. Og2:d5+	Cg8-h8
26. Tf1-f2	Dc7-b8
27. g5-g6	h7-h6

По-добри изгледи за защита даваше 27. . . Kc7 28. Og2 Tfd8 29. De2 Of8 30. Dh5 h6 31. fe de 32. Tg1±.

28. Tf2-g2	Ke8-c7
29. f4:e5	Kc7:d5

На 29. . . de 30. O:h6 Tfd8 31. Df3.

39. Dd3:d5	d6:e5
31. Dd5-f3!	...

Слабо е 31. O:h6? поради 31. . . Tc4!).

31. . . .	Tf8-d8
32. Oe3:h6!	g7:h6
33. g6-g7+	Cg8-g8
34. Df3-h5	Db8-a8
35. Dh5:h6	Daf3
36. Dh6-h8+	Cg8-f7
37. g7-g8D+	Td8:g8
38. Dh8-h7+	Cf7-e8
39. Dh7:g8+	Ce8-d7
40. Dg8-e6+	Cd7-d8
41. Ch1-h2	Tc8:c2
42. De6-g8+	

Черните се предават.

№ 46. СТАРОИНДИЙСКА ЗАЩИТА ВЪЛЧАНОВ БОБОЦОВ

VII общостудентско първенство—1953 г.

Обяснения от М. Вълчанов

1. d2-d4	Kg8-f6
2. c2-c4	d7-d6

При другия порядък на ходовете за разиграване на стариндийска защита:

2. . . g6 белите имат възможност да получат построение Земиш — 3. Kc3 Og7 4. e4 d6 5. f3 и т. н. с по-лека игра за белите. Сега вече на 3. Kc3 ще последва 3. . . e5.

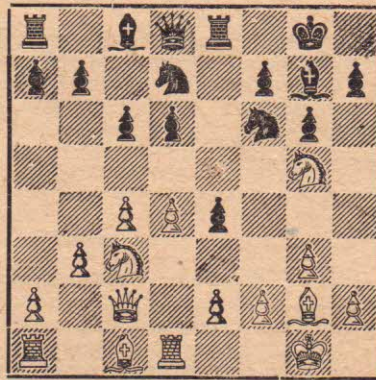
3. Kg1-f3	Kb8-d7
4. g2-g3	g7-g6
5. Of1-g2	Of8-g7
6. 0-0	0-0
7. Dd1-c2	...

Обикновено тук се играе: 7. Kc3 e5 8. e4 ed 9. K:d4 Kc5 10. h3 Te8 11. Tel a5 12. Dc2 c6= . Белите избират една модерна система, препоръчана от Бронщайн, за която теорията още не си е казала последната дума.

7. . . .	e7-e5
8. Tf1-d1	Tf8-e8
9. Kb1-c3	c7-c6
10. b2-b3	e5-e4

В тази позиция по-добре е да се играе предварително ходът 10. . . h6.

11. Kf3-g5! . . .

Дотук се повтори партията Щолц-Котов — Стокхолм, 1952 г. Щолц продължи 11. Kd2?, на което последва 11. . . d5 12. cd cd 13. Kb5 Te6! 14. Dc7 De8 15. Kd6 Df8 16. Oa3 Ke8! 17. K:e8 D:e8 18. Kf1 Te6 с преимущество за черните. Ходът 11. Kg5 препятствува хода Te6.

11. . . . d6-d5?

След този ход черните губят форсирано качество. Тук заслужава внимание ходът 11. . . e3?!, след който се получава много комплицирана позиция, изискваща извънредно точни ходове за двете страни, напр. 12. fe (слабо е 12. O:e3 поради 12. . . T:e3! 13. fe Kg4. Черните си връщат качеството и получават по-добра игра) 12. . . Kg4 13. Kge4 (На 13. e4 ще последва c5! със силна инициатива у черните) 13. . . Kdf6 и т. н.

12. c4:d5	c6:d5
13. Kc3-b5	h7-h6

В партията Хинков—Милев, VII-ми шампионат — 1952 г., Милев избра хода 13. . . Kb6, който също се оказва неудовлетворителен и Милев спечели партията само благодарение на слабото продължение на Хинков — 14. Kc7 Of5 15. K:a8?? Тук анализът показва, че след 15. K:e8 белите имат напълно спечелена игра.

14. Kb5-c7	h6:g5
15. Kc7:a8	Te8-e6
16. Dc2-c7!	...

Слабо е веднага 16. O:g5 поради 16. . . Tc6 с пленяване на коня. Задачата на белите е да докажат, че конят им се измъква безпрепятствено от a8, с което добиват материален превес.

16. . . . Dd8-e8

На 16. . . Df8 ще последва 17. Oa3

17. Ocl:g5	Te6-c6
18. Dc7-a5	Tc6-a6

Черните нямат други полезни ходове На 18. . . Kf8 ще последва 19. Tac1 Od7 20. T:c6 O:c6 21. D:a7, или 18. . . Kh7 19. Of4 g5 20. Oe3 Kdf6 21. Tac1.

19. Da5-b5	Ta6-c6
20. Ta1-c1	a7-a6
21. Db5-a5	b7-b6
22. Da5-a4	b6-b5
23. Da4-a5	Oc8-b7
24. Tc1:c6	Ob7:c6
25. Ka8-b6	De8-d8
26. Kb6-c4	Dd8-a8
27. Kc4-e3	...

Белите успяха да освободят коня си, като останаха с качество и пешка повече. По-нататък партията не се нуждае от коментари.

27. . . .	Kf6-e8
28. Da5-d8	f7-f6
29. Dd8:a8	Oc6:a8
30. Td1-c1	Oa8-b7
31. Og2-h3	f6-f5
32. Kc3-c2	Ke8-c7
33. e2-e3	Kc7-e6
34. Og5-e7	Cg8-f7
35. Oe7-d6	Og7-h6
36. Oh3-f1	g6-g5
37. Of1-e2	g5-g4
38. Cg1-g2	Cf7-g6
39. Tc1-h1	Kd7-f6
40. a2-a4	b5:a4
41. b3:a4	Ob7-c6
42. a4-a5	

Черните се предават.

№ 47. ДАМСКИ ГАМБИТ ПЕТРОСЯН ЩОЛЦ

Стокхолм — 1952 г.

Обяснения от Н. Минев

1. Kg1-f3	Kg8-f6
2. d2-d4	d7-d5
3. c2-c4	e7-e6
4. Kb1-c3	Kb8-d7
5. c4:d5	...

Петросян е голям любител и добър познавач на тази разменна система. Той почти винаги се отклонява от характерната за получаващата се позиция позиционна борба на така наречената „атака на малцинството“ (план, свързан с 0-0, Tb1, b2-b4-b5 с подриване на пешката верига b7-c6-d5) и преминава към двуостра тактическа борба при разностранни рокади.

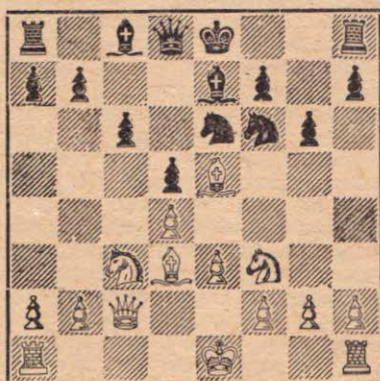
5. . . . e6: d5
6. Dd1-c2 Of8-e7

Слабо е 6. . . Od6, защото след 7. Og5! свързката на коня е много неприятна и черните рано или късно трябва да се върнат с офицера на e7.

7. Oc1-f4

Нов план на игра в този вариант. Обикновено се играе 7. Og5 c6 8. e3 Kh5! или 8. . . h6! с добри перспективи у черните. Идеята е проста, но много логична — бърза мобилизация на дамския фланг с дълга рокада и пешечен шурм срещу царския фланг. Белите при това не се страхуват от Kh5 2. Og3 K: g3 9. hg, защото откриването на линията „h“ би било само в тяхна полза.

7. . . . c7-c6
8. e2-e3 Kd7-f8
9. Of1-d3 Kf8-e6
10. Of4-e5 g7-g6

Тази система се употребява при обикновеното развитие със 7. Og5 и има за цел чрез Kg7 и Of5 да се ликвидира силният бял офицер на d3 и да се окупира пунктът e4. Но сега този шаблон се оказва неподходящ, защото чрез пешечния шурм белите не позволяват това построение. По-късно, имайки предвид неудачно сложения се за черните дебют в тази партия, Радулеску пак срещу Петросян в Букурещ през 1953 год. се опита да внесе подобрене чрез 10. . . Od6 11. 0-0-0 O: e5, обаче след 12. K: e5 De7 13. g4 Kc5 14. Oe2 Kce4 15. K: e4 K: e4. 16. Od3 Oe6 17. f3 Kd6 18. O: h7 0-0-0 19. Od3 белите останаха с пешка повече, която леко реализираха. И тази партия не даде отговор на въпроса как трябва да играят черните.

11. h2-h3! Oe7-d6

Ако 11. . . Kg7, то 12. g4.

12. 0-0-0 0-0
13. Цc1-b1 Ke6-g7
14. g2-g4 Kf6-e8

Предвид липсата на възможност да развие инициатива на дамския фланг Шолц се подготвя за активна отбрана, свързана с евентуално f7—f5.

15. Td1-g1 f7-f6
26. Oe5: d6 Ke8: d6
17. Kc3-e2 f6-f5
18. g4-g5 . . .

Не е добре 18. gf O: f5 и черните имат достатъчно ресурси по линията „e“ и „f“. Сега тежестта на атаката се пренася само върху пункта „g6“.

18. . . . Kd6-e4
19. Ke2-f4 Kg7-e6
20. h3-h4 c6-c5

След 20. . . K: f4 21. ef Oe6 22. Ke5 Tc8 23. h5 черните бързо губят, обаче и проявената „инициатива“ само превежда играта на други релси, без да изменя резултата.

21. d4: c5! Dd8-c7

Всичко останало не е по-добро: 21. . . K6: c5 22. O: e4 K: e4 23. Td1 или 22. . . de 23. D: c5 ef 24. Td1 D: c8 25. h5 или 21. . . K4: c5 22. K: e6 K: e6 23. h5 Od7 24. hg hg 25. Dc3 Kg7 26. Ke5 със съкрушителна атака.

22. Kf4: e6 Oc8: e6

На 22. K: d5 черните получават известна инициатива.

23. h4-h5! . . .

Косвена защита на пешката c5. Не може 25. . . K: c5 26. hg hg 27. Dc3! и не може Dg7, защото се губи конят на c5, а също и 23. . . D: c5 24. O: e4! с печалба на фигура.

23. . . . Oe6-f7
24. h5: g6 O17: g6

При пешката повече и многото слабости на черните Петросян благодарно превежда играта в ендшпил.

25. Kf3-d4 Dc7-e5

Отново пешката „c“ е неприкосновена — 25. . . K: c5 26. O: f5, или 25. D: c5 26. O: e4.

26. f2-f4 De5-e7
27. Od3: e4 De7: e4

Еднакво безрадостно е и 29. . . de 30. c6.

28. Dc2: e4 d5: e4
29. Tg1-c1 Og6-e8
30. Th1-h6 Oe8-g6

Петросян леко се справя с реализацията на голямото си позиционно преимущество.

31. c5-c6 Ta8-c8
32. Th6-h2 . . .

Още по-силно от 32. cb T: c1+ 33. Ц: c1 Tb8.

32. . . . b7: c6
33. Tc1: c6 Tc8: c6
34. Kd4: c6 Tf8-f7
35. Th2-d2 Tf7-c7
36. Td2-d6 . . .

Черните се предават. Белите печелят лесно чрез предвижване пешките на дамския фланг.

Интересна в дебютно отношение партия.

№ 48. ЗАЩИТА КАРО-КАН ЧОКЪЛТЕА КАРАКШОНИ

Първенство на НР Румъния — 1952 г.

Обяснения от З др. Милев

1. e2-c4 c7-c6
2. Kb1-c3 d7-d5
3. Dd1-f3 . . .

Този ход, пречещ на нормалното развитие на фигурите, не създава на черните никакви затруднения и естествено не може да бъде препоръчан. В настоящата партия той се оправда само поради изключително слабата игра на играещия с черните. Като най-бързо изравнение може да се посочи вариантът 3. . . d4 4. Ke2 c5 5. Kf4 Kc6 6. Ob5 Od7 7. Kge2 Kf6 8. 0-0 a6 9. O: c6 O: c6 10. d3 e5 или 5. Kg3 Kc6 6. Ob5 Od7 7. Kge2 e6! 8. 0-0 Ke5! 9. O: d7+ D: d7 10. Df4 (10. Db3 c4) Od6. Разбира се, и ходът в текста е достатъчен за изравняване.

3. . . . e7-c6
4. d2-d4 d5: e4
5. Kc3: e4 Kg8-f6

Черните можеха и трябваше да приемат предложената жертва на пешка, иначе размяната в центъра (d5: e4) е свързано необосновава. След 5. . . D: d4 6. Od3 Kf6 7. Kge2 Dd8 8. Og5 Kbd7 9. 0-0-0 Oe7 по-доброто развитие на белите се компенсира от жертвуваната пешка, понеже позицията на черните е лишена от слабости.

6. Of1-d3 Kf6: e4
7. Df3: e4 Kb8-d7
8. Kgl-e2 Kd7-f6
9. De4-h4 Oc8-d7

Единствената идея на този ход е да се предложи размяна на дамците! Прави впечатление желанието на черните да разменят повече фигури и да достигнат желания равен резултат. Тази порочна тактика както в болшинството случаи, така и в дадената партия, ход след ход води към влошаване на позицията.

10. 0-0 Kf6-d5
11. Dh4-g3 Kd5-b4
12. Od3-e4 Dd8-b6

На 12. . . f5 следва 13. a3! fe 14. ab Df6 15. Of4!

13. c2-c4! c6-c5?
14. d4: c5 Db6-a6

Не може нито 14. . . O: c5 15. D: g7, нито 14. . . D: c5 15. O: b7.

15. a2-a3 Kb4-c6
16. b2-b4 Da6: c4

На 16. . . K: b4 следва елегантна жертва 17. ab D: a1 18. O: b7 Td8 19. c6 Oc8 20. c7! O: b7 21. cdD Ц: d8 22. Og5+ и белите печелят.

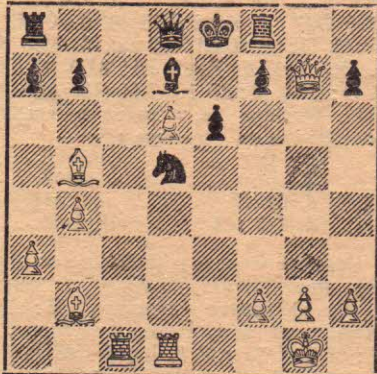
17. Oe4-d3 Dc4-d5
18. Oc1-b2 Kc6-e7
19. Tf1-d1 . . .

Позицията на белите е вече така силна, че не е възможно да се намери удовлетворителна защита за черните — пряка последица от „разменната тактика“.

19. . . . Dd5-c6
20. Ke2-d4 Dc6-c8
21. Kd4-b5 Ke7-d5
22. Ta1-c1 Dc8-d8
23. Kb5-d6+ Of8:d6
24. c5:d6 . . .

Само към пререждане на ходовете води 24. D:g7 Tf8 25. cd Oa4 25. D:g7 Thf8.

24. . . . Od7-a4
25. Dg3:g7 Th8-f8
26. Od3-b5+!

Партията вече стъпва в комбинационна фаза. Трябва обаче да се отбележи, че след 25. Oe5 положението на черните остава безнадеждно.

26. . . . Oa4:b5
27. Td1:d5 Ob5-c6

Приемането на „жертвата“ е невъзможно, понеже след 26. . . ed черните получават красив мат 27. De5+ Cd7 28. Df5+! (Но не 28. Tc7+? D:c7 29. dc Tae8 30. D:d5+ Cc8 31. Oe5 Oc6 32. Dd6 Tg8 33. g3 Te6 и черните дори печелят) 28. . . C:d6 29. Oe5+ Ce7 30. Of6+ Cd6 31. De5+ Cd7 32. D:d5+ Ce8 33. D:b5+ Dd7 34. Te1x.

28. Ob2-f6 Dd8-b8

На 28. . . Dd7 решава 28. Oe7.

29. Tc1:c6! . . .

Заклучителният удар. На 29. . . bc следва d7x.

29. . . . e6:d5
30. Dg7-g4! Tf8-g8

Този ход можеше и да не се прави.

31. d6-d7+ Ce8-f8
32. Tc6-c8+ Черните се предават.

Трибуна на читателя

ЗА ОЩЕ ПО-ВИСОКИ ПОСТИЖЕНИЯ НА ШАХМАТИСТИТЕ ОТ ПЛОВДИВСКИ ОКРЪГ

Шахматът в пловдивски окръг през последните няколко години завоюва значителни успехи. Докато преди 9 септември малцина бяха тези, които играеха шахмат, днес няма кът в нашия окръг, където шахматът да няма свои привърженици — любители. Шахматът стана любима игра на трудещите се от града и селото, на младежи и девойки, на пионери и възрастни. От редовете на хилядите шахматисти израстнаха стотици висококвалифицирани състезатели. Ентусиазиращият труд на шахматните дейтели д-р Тошев, Вл. Рангелов, Асен Запрянов, Янко Димитров от Пловдив, на Гюлев от Асеновград и др., вложен в организиране на многобройни шахматни мероприятия — кръжоци, школи, турнири и др. спомогна за издигане на спортно-техническото и теоретическото равнище на шахматистите от Пловдив и окръга. С тяхната непосредствена помощ се издигнаха най-младите майстори на републиката Никола Пъдевски, Милко Бобоцов, набрали вече кандидат-майсторски балове Димитър Пелитов и 16-годишният Георги Пеев, много първо и второразредници. Постигнатите резултати от представителите на Пловдив и Асеновград, които заеха първите места в първенствата на ЦС на ДСО „Червено Знаме“ и на „Локомотив“, говори за непрекъснатия ръст на шахмата в Пловдивски окръг.

Все още обаче постигнатото не отговаря на онова ниво, което изискват августовските решения на ЦК на БКП от 1949 г. за развитието на физкултурата и спорта. Все още на много места физкултурните ръководители, подценявайки значението на шахмата, не полагат достатъчно грижи за неговото развитие. На изградените секции по шахмат някои КФС не оказват достатъчно помощ за организационното им укрепване, вследствие на което няма никаква плановост и отчетност в тяхната работа (Първомай, Асеновград). Все още към КФС Панагюрище, Девин, Смолян и Левскиград няма изградени секции, а комитетите и председателите им като че ли не чувствуват никаква отговорност за това. Помощта на Окр. КФС — секция „шахмат“ е все още недостатъчна и в много случаи безрезултатна, поради това че среща бездушно отношение от страна на някои председатели на КФС. Красноречив пример за това е отношението на председателя на ОКФС — Левскиград Г. Стефанов, който въпреки двукратното посещение на членове на Окр. секция по шахмат не взема до-

статъчно мерки да осигури присъствието на шахматистите от града за учредяване секция към комитета. На другаря Стефанов като че ли не му е известно, че без създаването на широк актив от доброволни сътрудници към комитета не е възможно изпълнението на големите задачи, които стоят пред нашето физкултурно движение, нито изпълнението на държавния физкултурен план и че изграждането на учебно-спортни секции е пряко задължение на комитетите, респективно на председателите. Въпреки че има решение на изпълкома НС на ДТ в този град, с което е дадено на ОКФС помещение за шахматен дом, до сега не е направено нищо за неговото обзавеждане и откриване. С такова отношение към шахмата трябва да съкратим всички наши физкултурни дейтели, за да се гарантират по-нататъшните успехи на шахматистите от пловдивски окръг.

Проведеното на 8 юни в Пловдив съвещание на окръжната секция по шахмат със секциите при ГКФС, ОКФС и ОС на ДСО ще окаже влияние за подобрене работата на шахматните секции. Взетите решения за организационното укрепване на секциите, за привличане на широк актив от квалифицирани шахматисти, за създаване на лекторски групи и жива връзка с физкултурните колективи, за осигуряване на здрава материална база, за обмяна на опит, за провеждане на семинари, курсове и др. ще спомогнат за преодоляване изоставането по изпълнението на плана за разредници, който до края на месец май за целия окръг е изпълнен едва 25%.

Съвещанието направи и някои ценни предложения до Окр. КФС и ВКФС, които ще помогнат за създаването на подготвен шахматен кадър.

Решенията на съвещанието ще могат да изиграят своята положителна роля, само ако бъде включена цялата шахматна общественост в окръга за тяхното провеждане и ако физкултурните ръководители оказват действителна помощ за изпълнението им.

На работа другари шахматисти, на непрекъсната, системна и упорита работа за постигане още по-големи успехи на шахмата!

Да оправдаем грижите на народната власт за нашето всеотранно културно и физическо развитие!

Иван Арабаджиев
Председател секция „шахмат“
при Окр. КФС — Пловдив

С настоящия брой шести на „Шахматна мисъл“, излезал от печат пред всенародния празник на физкултурата, редакцията на списанието изпълни предсрочно едно от важните решения на бюрото на ВКФС и на пленума на РСШ от м. март т. г. за подобрене работата по шахмата, съгласно което забавата в издаването на списанието следваше да се ликвидира до 5 юли.

За НАЧИНАЕЩИТЕ

КАК ДА СЕ УЧИМ ДА АТАКУВАМЕ

РАДКО БОБЕКОВ

Атаката в шахмата, за разлика от атаката на бойното поле, се води с обикновени шахматни фигури и пионки. И тук за да победим, съсредоточаваме огъня на всички свои фигури в решителния участък на боя. Побеждава този, който съсредоточи повече сили, който разположи всички резерви на атакуващия участък. Следователно при водене на атаката правилото за бързото развитие на фигурите, което важи за дебюта, важи и тук. Но фигурите трябва да се развиват не където и да е, а само на места, от които ще могат по най-добър начин да подпомагат развитието на атаката. От тази гледна точка неразвита или развита, но неучастваща в атаката фигура, може да се счита извън играта. Първа задача на атакуващия следователно е да развие бързо фигурите си и да съсредоточи огъня срещу обекта на атаката.

Друго, което атакуващият трябва да знае при водене на атаката, е нейната цел. В играта на по-неопитния шахматист често виждаме една колебливост — няколко атакуващи хода срещу царя на противника, след това предвижване пионки на другия фланг, пак атака срещу царя и т. н., нелогично и неясно водене на атака. Започването на атака трябва да се предхожда от зряла и задълбочена оценка на позицията. Шахматистът трябва да намери в позицията онези предпоставки за атака, които сочат, че атаката му наистина има изгледи за успех, напр.; слабости в пешечното разположение на противника, силно изоставане в развитието, малоактивни, разположени на другия фланг фигури и т. н. След установяване на целта на атаката, започва последователно атакуване на противниковата позиция.

И така да приемем, че шахматистът е развил фигурите си и е насочил ударите им срещу обекта на атаката, който той правилно е подбрал. Атаката достига своята връхна точка и при успех обикновено завършва или със завоюване решително материално преимущество или с обявяване мат на противника направо, или по комбинативен път.

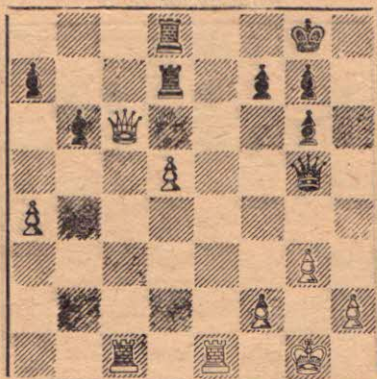
В първия случай решението се намира обикновено по-леко, но във втория, който изисква по-дълбоко и по-внимателно пресмятане най-често младите шахматисти се забъркват. Те просто не виждат печелившата комбинация, а друг път към победа или няма, или той е много по-сложен. И в резултат партията бива загубена, или става реми. Колко често чуваме всякоя да се оплаква, че е загубил спечелена партия.

Следователно т. н. комбинационно зрение и умение да се комбинира е необ-

ходимо за правилното водене на атаката.

Мнозина мислят, че способността да се виждат комбинациите е до голяма степен само въпрос на талант, но това не е вярно. И комбинирането в шахмата се изучава, както всичко друго. Да разгледаме напр. позицията от една партия Алехин—Колле—виж диаграма I.

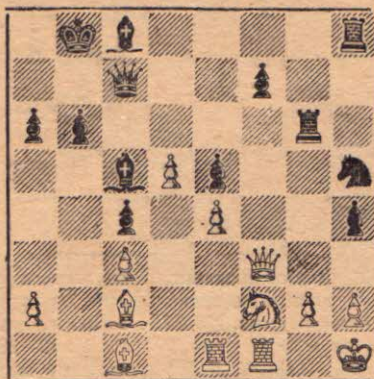
Диаграма № 1

Тук белите печелят просто след: 1. Д: d7! Т: d7 2. Те8+ Цh7 3. Тс8 Тd8 4. Те: d8. Комбинацията не е сложна и всеки шахматист може да си я представи мислено.

За да се научим да комбинираме, необходимо е всеки ден да изучаваме по една нова комбинация, като разгледаме вариантите, без да се местят фигурите, за да свикнем да си представяме позиция, която на дъската не съществува. В началото трябва да разглеждаме по-къси комбинации, а след това по-дълги. Напр. в следващата позиция, която заимствувам от друга партия на Алехин (виж диагр. II), комбинацията може да се види до край върху самата диаграма.

Диаграма № 2

Решението е: 1. ... Kg3+! 2. hg hg+ 3. Kh3 O: h3 4. gh Т: h3+ 5. Цg2 Th2 мат.

За развитие на способността да се изчисляват варианти и за създаване у шахматиста на т. н. „комбинационно зрение“ е полезно да се разглеждат партии с подробни коментари. Коментарите обаче да не се разглеждат с местене на фигурите, а само на ум от полученото в партията положение.

От голяма полза е и анализът на собствени партии, особено такива, в които шахматистът чувства, че е изпуснал преимуществото си. Анализът ще разкрие пропуснатите атакуващи възможности и комбинации и ще обогати знанията на изучаващия.

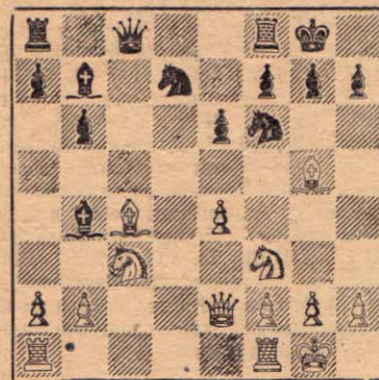
От най-голямо значение за изучаване уменията да се води атака е опознаването на творчеството на великите майстори на атаката в шахмата — Чигорин, Алехин, нападателния стил на съвременните съветски майстори. Именно тук изучаващите могат да видят класически образци на водене на атака.

Сега нека разгледаме няколко примера на водене на атака на царския фланг, на дамския фланг и на останал в центъра противников цар. Примерите заимствувам от партиите на ненадминатия майстор на атаката, покойния световен майстор Ал. Алехин.

I. Атака на царския фланг

Алехин—Шерк — Будапеща, 1921 г.
След ходовете 1. d4 d5 2. Kf3 Kf6 3. c4 e6 4. Kc3 Kbd7 5. e3 Od6 6. Kb5 Oe7 7. Dc2 c6 8. Kc3 O—O 9. Od3 bc 10. O: c4 c5! 11. dc O: c5 12. O—O b6 13. e4 Ob7 14. Og5 Dc8 15. De2 Ob4 (виж диаграма III) партията навлезе в своя решителен стадий:

Диаграма № 3

Черните заплашват O: c3 и K: e4. или O: e4. Не може 16. e5 Kg4! не е хубаво да се играе и 16. Tacl O: c3 17. Od3 Kc5! 18. Т: c3 O: e4! 19. O: f6 O: d3 и т. н. Но белите замислиха атака на царския фланг и продължиха:

